Autor Guste Santini
Nedjelja, 22 Svibanj 2011 17:32

Hrvatska postaje, pored svih postojećih i dolazećih gospodarskih problema, do te mjere podijeljenja da nitko nikog ne čuje, vidi, uvažava... MMF, uostalom kao i ostale institucije, dođu, kažu i – odu. Mi ostajemo da hvalimo MMF, WB, WTO ukoliko nam to odgovara, a prešućujemo ukoliko ti centri svjetske moći, u funkciji globaliziranog kapital odnosa, upozore kako u Hrvatskoj nije baš sve med i mlijeko.
Hrvatska je svojevremeno priznala da smo u gospodarskoj krizi tek kad je gospodin Vladimir Gligorov izjavio da je „hrvatsko gospodarstvo nedvojbeno u krizi“. Domaći su se ekonomsti, prije toga, mjesecima mučili kako bi ukazali na zabrinjavajuća kretanja u gospodarstvu. Stiče se utisak kako je nesnosno da domaći stručnjak bude u pravu. Ne radi se samo o eknomistima, radi se o gotovo svim područjima intelektualne aktivnosti. Čak kada hrvatski stručnjak poluči svijetski rezultat postoje mišljenja sumlje kako to i nije baš tako kako nam prenose mediji. Naprosto smo se priklonili onim mišljenjima koja kažu da se u Hrvatskoj ne može očekivati ništa dobrog od strane njezinih - pa čak i najumnijih - građana. Doista zabrinjujuće ili možda nije!
MMF, suglasno svojoj ulozi svijetskog policajca, ukazuje što nije dobro u hrvatskom gospodarstvu i što valja (re)formirati. Novinari to prenose kao da nismo i prije iskaza MMF-a znali da je tome tako. O tome pričaju katastrofičari i oporba. Katastrofičare se ignorira i/ili pribija na križ, dok se oporbu političkim interpretacijama diskreditira - što to oporba čini „jadnoj Hrvatskoj“ samo da bi se dočepala vlasti. I tako iz dana u dan, iz mjeseca u mjesec do novih izbora kada nassa svih strana zasipaju, vladajući i oporba, kako će sve biti bolje samo ako njima damo povjerenje. Usput rečeno, Španjolci protestirajući predlažu građanima da ne glasaju za dvije vladajuće političke opcije. Interesantno, ali ta formula nije, na žalost, riješenje za hrvatsko društvo.
Na kraju ipak komentar.
Hrvatsko je gosodarstvo u dubokoj depresiji. Ili još bolje, kako bi pokojni Galbraith kazao, u depresiji depresije. Nije problem samo u niskim stopama rasta. Nije problem ni u visokoj stopi nezaposlenosti. Nije problem ni u nedopustivo velikoj državi imajući u vidu BDP. Problem je u nespremnosti da se prihvati dijagnoza hrvatskog gospodarstva. Hrvatsko gospodarstvo boluje od ozbiljne bolesti. Dijagnoza je zabrinjavajuća. Mi to ne prihvaćamo, iako bi primjerena terapija mogla bolesniku znatno pomoći, pa i izliječiti ga. Da bi ostali/osvojili vlast spremni smo svašata pa i ružnog učiniti. Tako npr. od 2000. godine zalažem se za koaliciju. Svi mi govore kako to nije realno kao da živim na nekoj drugoj planeti. Naprosto predlažem Veliku kaoaliciju kako bi se godinama kumulirani problemi počeli riješavati, a ne zato što bih htio pomiriti/posvaditi dvije vodeće stranke. Nisam političar i nije me briga tko će biti na vlasti jer su obe stranke pokazale da se nisu i, bojim se, neće ponašati državnički već politički. I upravo se zato ignorira dijagnoza hrvatskog gospodarstva.
Ono što neće milom hoće silom. Upravo sam zato predvidio da će nakon prve godine nove/stare vlasti „kruta zbilja srušiti bajku“ pa ćemo formirati Vladu nacionalnog spasa. Međutim, tada će biti teže i bolnije provoditi reforme kao što je to danas u odnosu na 2000. godinu. Toliko o tome.
Prosuđujem da će reforme koje ćemo morati provesti biti daleko dramatičnije i mukotrpnije u odnosu na sugestije MMF-a. Hrvatska kao mala, nerazvijena, u nekim aspektima dramatično zaostala, zemlja ima manji broj stupnjeva slobode nego što se misli. Dovoljno je ukazati na nedavnu izjavu izvoznika kako ne bi bilo dobro da kuna „otkliže“ u odnosu na euro. Naprosto, na pravi pogled, neshvatljivo. Međutim, kad promislite vidite da se naši izvoznici ponašaju

državnički zalažući se za mjere koje nisu u njihovom interesu ali jesu - u hrvatskom.
MMF nam poručuje da su nam devizne pričuve nedovoljne. Centralna banka odbija to i takvo mišljenje. Po mome mišljenju argumenti centralne banke su „jači“. Međutim, ako MMF smatra da su niske njegov iskaz nije moguće tek tako otkloniti. To samo znači da će biti niske i to ne u nekoj dalekoj budućnosti. Mišljenje MMF-a je signal kreditorima, pa izjava MMF-a može značiti i njegovu zabrinutost da bi hrvatski kreditni rejting mogao pasti. U prvom slučaju centralna banka je dio problema, u drugom problem je na Vladi. Za hrvatske građane bitno je da su problemi tu i da će ih oni platiti. I tu dolazimo da bitnog dijela problema. Naime, reforme uvijek stoje. Uvijek je pitanje tko će snositi trošak reforme. Sirotinja, posebno nezaposleni, to će morati smanjivanjem socijalne sigurnosti, boratiji će imati manje, a najbogatiji su optimalizirali svoj portfelj investicija sukladno postojećim i dolazećim problemima. Kapital odnos nije moguće dovesti u stanje spremnosti/preuzimanja cijene reforme. On je vrlo, vrlo „plaha životinja“ koju nije moguće naći na „spavanju“. Na žalost inferiorni rad nem obilježja kapitala i sutra će biti još u podređenijem ploţaju nego što je to danas. U tom smislu bojni pokliči sindikata tek su retoričke naravi bez stvarnog sadržaja.
Hrvatskoj je potrebna ozbiljna reforma. Hrvatskoj nije dovoljan neki novi „make up“ već novi pristup koji će iziskivati značajna sredstva. Drugim riječima treba nam koncepcija i strategija razvoja koju će prihvatiti hrvatski građani i, osobito, vjerovnici. To je društveni dogovor. Stranka koja je na vlasti mora voditi takvu ekonomsku politiku koja će biti primjerena dogovorenoj koncepciji i strategiji razvoja. Drugim riječima, vlade će se baviti taktikama i operativnim politika koje su tek derivacija koncepcije i strategije razvoja. Tada će se stvoriti sve pretpostavke za Veliku koaliciju. Jasno, možemo se ponašati kao do sada. Međutim, ako se odlučimo ne činimo ništa to, na srednji rok, neće biti moguće. Ono što je važnije i zašto uopće pišem ove komentare jest činjenica da nečineći ništa ne odajemo poštovanje prema našim roditeljima, niti brinemo o našim nasljednicima. Za mene je to nedopustivo. Možda sam isuviše star. Tko zna.